

2) *Forespørgsel til undervisningsministeren og finansministeren:*

Forespørgsel af Marianne Bentsen-Pedersen (SF) og Steen Folke (VS) m.fl.

»Hvad kan ministrene oplyse om de pædagogiske, sociale og finansielle konsekvenser af de planlagte nedskæringer på uddannelsesområdet, særlig på seminarier, universiteter og studenterkurser?«

(Forespørgsel nr. 15. Anmeldt 5/11 80. Fremme af forespørgslen vedtaget 11/11 80).

Forhandling

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Baggrunden for denne forespørgsel er, at de 4 forligspartier har vedtaget besparelser på 150 mill. kr. på uddannelsesområdet i 1981. Dette blev forelagt folketinget gennem en redegørelse fra finansministeriet. Derudover har folketinget ingen information fået. Det har derfor været nødvendigt for os at stille spørgsmål til ministeren i udvalget.

Alle disse besparelser er foretaget ad administrativ vej i ministeriet og har derfor ikke været drøftet i folketinget. Vi er godt klar over, at det har været drøftet med forligspartierne, men jeg vil gerne spørge forligspartierne, om de har været klar over de konsekvenser, som besparelserne vil få.

Hvad der ydermere kan undre, er, at organisationerne heller ikke på forhånd har været indkaldt til drøftelse af fordelingen af besparelserne. En sådan indkaldelse har først fundet sted efter ministeriets udfærdigelse af planerne, ligesom spareplanerne først nu på vores opfordring drøftes i folketinget. Da disse spareplaner er led i et forlig baseret på de 4 forligspartier, socialdemokratiet, centrum-demokraterne, kristeligt folkeparti og de radikale, kan man naturligvis mene, at besparelserne er vedtaget på forhånd, men vi har alligevel i SF og VS ment, at det var rimeligt, at de kom frem til debat i folketinget.

Vi mener i øvrigt ikke, at alle konsekvenserne af besparelserne er klarlagt endnu. Det har været fremført, at en del af besparelserne er led i en langtidsplanlægning. Det virker højst besynderligt, at et forlig kan ændre finansloven for derefter at blive kaldt langtidsplanlægning. Der drives mange ord frem i denne debat, det kan hedde »langtidsplanlægning« eller det meget yndede ord »ny-

tænkning«. Næsten alt, der fremtræder negativt, bliver solgt som »nytænkning«, der er en udfordring til vores kreative sans. Vi er bange for, at dette tågesløv er med til at sløve den kreative sans, og beder derfor om, at debatten må få et sådant forløb, at vi bagefter kan føle en afklaring af disse spørgsmål.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Denne forespørgsel, som VS og SF har rettet til finansministeren og mig, giver mig lejlighed til at aflive nogle af de myter, der har dannet sig i spareforligets kølvand, og måske samtidig dæmme op for den usikkerhed, som udmøntningen af forligets resultater har medført rundt omkring på institutionerne.

Allerførst vil jeg dog gerne understrege, at de forslag, vi her taler om, ikke udelukkende er besparelsesforslag. De er i lige så høj grad et led i en omprioritering, foranlediget af ganske alvorlige forskydninger mellem de enkelte sektorer i uddannelsessystemet, forskydninger, som i disse år volder visse problemer for planlægningen.

Baggrunden for ønsket om begrænsninger på de områder, der er nævnt i forespørgslen, skal søges i to forhold.

For det første er det i en situation, hvor landet bliver fattigere, først og fremmest på grund af de stærkt stigende energipriser, nødvendigt at begrænse stigningen i de offentlige udgifter. Den videre udbygning af uddannelserne kan derfor ikke længere ske ved udelukkende at overføre ressourcer fra den private sektor. Disse ressourcer må enten hentes fra andre dele af den offentlige sektor, eller der må ske en omprioritering inden for selve uddannelsessystemet, således at uddannelser, der er voksende behov for, udbygges på bekostning af andre uddannelser, som behovet er mindre for.

De forestående besparelser er et led heri, og jeg skal blot erindre om den udbygning, der i disse år sker inden for ungdomsuddannelserne, hvor alene udbygningen af de erhvervsfaglige uddannelser i 1981 kræver yderligere 300 mill. kr., altså dobbelt så meget som det beløb, forespørgslen her drejer sig om. Det kan herudover nævnes, at dette uddannelsesområde i 1979 og 1980 fik tilført i alt 450 mill. kr.